

EUROPEAN UNION

**EU
MISSIONS**

ADAPTATION TO CLIMATE CHANGE

**Manwal DIY dwar l-involvement
tal-partijiet ikkonċernati u
taċ-ċittadini fl-adattament
għall-klima, inkluż għodod,
prattika tajba, u esperjenzi**

KONTENUT

L-INVOLVIMENT TAL-PARTIJET IKKONĊERNATI U TAČ-ĊITTADINI FL-ADATTAMENT GĦALL-KLIMA.....	4
PASS 1: TNEJJIJA TAL-BAŽI GĦALL-ADATTAMENT	8
PASSI 2, 3, U 4: IL-VALUTAZZJONI TAR-RISKJI KLIMATIČI U L-VULNERABBILTAJIET U L-IDENTIFIKAZZJONI, IL-VALUTAZZJONI U S-SELEZZJONI TA’ GĦAŽLIET TA’ ADATTAMENT	18
PASS 5: L-IMPLIMENTAZZJONI TA’ POLITIKI U AZZJONIJIET TA’ ADATTAMENT	24
PASS 6: MONITORAĠĠ, EVALWAZZJONI U TAGĦLIM	30

Awturi: Marianne Wehbe¹, Gloria Salmoral¹,
Manuel Bea¹, Elena López-Gunn¹, Richard J. Smithers².

¹ Icatalist, ² Ricardo

Email: info@mip4adapt.eu

Manuskritt aġġornat f’Marzu 2025

Jekk jogħġbok ikkwota dan id-dokument bħala Wehbe, M., Salmoral, G.,
López-Gunn, E., M. & Smithers, R.J. 2024. Manwal DIY dwar l-involviment
tal-partijiet ikkonċernati u tač-ċittadini fl-adattament għall-klima, inkluži
ghodod, prattika tajba, u esperjenzi. Marzu 2025. Missjoni tal-UE dwar
l-Adattament għat-Tibdil fil-Klima. Unjoni Ewropea, Brussell.

Čaħda ta’ responsabbiltà

Dan id-dokument jirrifletti biss il-fehma tal-awturi u l-Kummissjoni Ewropea mhix
responsabbli għall-ebda użu li jista’ jsir mill-informazzjoni li fih. Ir-rikonoxximent ta’ materjal
diġà ippubblikat u tax-xogħol ta’ oħrajn sar permezz ta’ citazzjoni jew kwotazzjoni xierqa, jew
it-tnejn li huma. L-użu mill-ġdid ta’ dan id-dokument huwa awtorizzat sakemm is-sors jiġi
rikonoxxut u t-tifsira oriġinali jew il-messaġġ tad-dokument ma jiġix imfixkel.

Il-Kummissjoni Ewropea m’għandhiex tkun responsabbli għall-ebda konsegwenza li
tirriżulta mill-użu mill-ġdid ta’ dan id-dokument. Il-politika ta’ użu mill-ġdid tad-dokumenti
tal-Kummissjoni Ewropea hija implimentata bid-Deċiżjoni tal-Kummissjoni 2011/833/UE
tat-12 ta’ Diċembru 2011 dwar l-użu mill-ġdid tad-dokumenti tal-Kummissjoni (ĠU L 330,
14.12.2011, p. 39).

L-immaġini kollha © Unjoni Ewropea, sakemm ma jkunx iddikjarat mod ieħor.

© Unjoni Ewropea, 2025

L-INVOLVIMENT TAL-PARTIJET IKKONĊERNATI U TAČ-ĊITTADINI FL-ADATTAMENT GĦALL-KLIMA

L-involviment tal-partijiet ikkonċernati u tač-ċittadini jsaħħaħ ir-rilevanza, l-effettività, u l-kredibbiltà tal-pjanijiet ta' adattament għall-klima, iż-żieda fil-fiduċja u l-appoġġ għal mandat kollettiv għall-implimentazzjoni ta' azzjonijiet ta' adattament. Dan l-involviment jagħmel dan billi jinkorpora għarfien u tħassib lokali, jikkumplimenta approċċi minn fuq għal isfel, irawwem sjieda komuni, u jiċċara għanijiet kollettivi.

Żviluppat mill- Pjattaforma ta' Implimentazzjoni tal-Missjoni tal-UE għall-Adattament għat-Tibdil fil-Klima (MIP4Adapt), dan il-Manwal DIY (Do-It-Yourself) għall-awtoritajiet reġjonali u lokali jenfasizza erba' azzjonijiet ewlenin għall-involviment tal-partijiet ikkonċernati u tač-ċittadini fl-adattament għall-klima:

- **Il-komunikazzjoni:** tipprovdi informazzjoni ċara u aċċessibbli
- **L-involviment** tal-partijiet ikkonċernati u l-komunitajiet
- **Il-konnessjoni** tal-partijiet ikkonċernati u tač-ċittadini biex tiġi ffaċilitata l-kollaborazzjoni u
- **Il-faċilitazzjoni** ta' azzjoni kollettiva u individwali.

Figura 1. Passi tal-Għodda ta' Appoġġ għall-Adattament Reġjonali (RAST). Sors: **Pjattaforma tal-missjoni**

Il-Manwal joffri eżempji prattiċi ta' kif wieħed jista' jinvolvi ruħu mal-partijiet ikkonċernati u mač-ċittadini u jippromwovi l-partecipazzjoni attiva tagħhom fl-ippjanar għall-adattament għall-klima u l-elementi kollha ta' azzjoni. Dan il-Manwal jiggwidak permezz ta' attivitajiet parteċipattivi rilevanti u jenfasizza għodod, Prattiki tajbin u eżempji għall-involviment tal-partijiet ikkonċernati u tač-ċittadini fil-passi kollha tač-ċiklu tal-ippjanar tal-adattament għall-klima, kif deskritt fl-**Għodda ta' Appoġġ għall-Adattament Reġjonali (RAST)** (Figura 1).

Attivitajiet parteċipattivi ġenerali (bħal workshops, gruppjiet fokali, u assembleji tač-ċittadini) u għodod assoċjati mal-involviment tal-partijiet ikkonċernati u tač-ċittadini jistgħu jintużaw f'diversi kuntesti, mhux biss għall-ippjanar għall-adattament għall-klima u l-azzjoni, iżda wkoll biex jipprovdu baži soda għall-partecipazzjoni tagħhom. Tista' tuża dawn l-attivitajiet u għodod parteċipattivi biex tiġbor perspettivi diversi, tifhem it-tħassib, trawwem djalogu, partecipazzjoni attiva, u tibni ftehim. Filwaqt li tali inizjattivi mhux dejjem jistgħu jkopru kull perspettiva, huma jistgħu jkunu effettivi u ta' baži għall-iżvilupp u l-implimentazzjoni ta' attivitajiet parteċipattivi aktar innovattivi u ta' għodod assoċjati mal-involviment tal-partijiet ikkonċernati u tač-ċittadini.

X'HEMM ĠDID...

Il-Manwal originali **tad-DIY dwar l-Involviment tal-Partijiet Ikkonċernati u tač-Ċittadini fl-Adattament** għall-Klima ddeskriva l-attivitajiet ta' parteċipazzjoni ġenerali u l-ghodod assoċjati magħhom. Din il-verżjoni aġġornata tinkorpora rispons mill-qarrejja tal-ewwel edizzjoni u tintroduċi għodod u gwida ġdida biex ittejjeb l-użu prattiku tagħha. Irfinajna approċċi għall-involviment ta' tipi differenti ta' partijiet ikkonċernati, inklużi daww mis-setturi privati u terzi, biex niżguraw applikabilità usa'. Aħna pprovdjuna wkoll fuljetti tematiċi ffukati fuq attivitajiet parteċipattivi u għodod relatati biex jiffaċilitaw it-teħid tad-deċiżjonijiet matul ič-čiklu tal-ippjanar tal-adattament. Dawn il-fuljetti jindirizzaw:

- **Impenn kreattiv** biex tiġi sfruttata l-kreattività għall-adattament għall-klima li tippromwovi r-reżiljenza. Attivitajiet parteċipattivi kreattivi u għodod assoċjati jistgħu jgħinu biex jinqabdu firxa usa' ta' perspettivi billi jippermettu lin-nies iħossuhom liberi li jesprimu lilhom infushom u jikkontribwixxu b'modi diversi, artistiki u originali. L-impenn kreattiv irawwem konnessjonijiet emozzjonali, qsim ta' għarfien, bini ta' komunità, azzjonijiet ta' ispirazzjoni u influwenza fuq il-politiki dwar il-klima.

- **L-involviment tas-settur privat**, partikolarment fl-identifikazzjoni u l-implimentazzjoni ta' azzjonijiet ta' adattament għall-klima u soluzzjonijiet innovattivi. Is-settur privat għandu riżorsi, kompetenza, u kapaċità innovattiva biex jikkontribwixxi b'mod sinifikanti għall-azzjoni klimatika. Billi tinvolvi n-negożji fl-iżvilupp u l-implimentazzjoni ta' strateġiji klimatiki, tista' tisfrutta l-potenzjal tagħhom għall-promozzjoni ta' prattiki sostenibbli li jappoġġaw l-adattament għall-klima. Il-kollaborazzjonijiet bejn is-settur pubbliku u dak privat jistgħu jwasslu għall-iżvilupp ta' soluzzjonijiet effettivi u innovattivi li jindirizzaw il-vulnerabbiltajiet u r-riskji klimatiki, u jsaħħu l-adattament minn perspettivi ambjentali, soċjali u ekonomiċi.
- **Appoġġ lill-gruppi vulnerabbli** biex jiġi żgurat li l-azzjoni klimatika tkun inklużiva. Daww li jistgħu jkunu l-aktar affettwati mit-tibdil fil-klima spiss jeħtieġu interventi mmirati biex jadattaw għall-kundizzjonijiet li jinbidlu u jibnu r-reżiljenza tagħhom. L-inizjattivi jistgħu jiffokaw fuq l-aċċess għal riżorsi, tagħlim reċiproku, u sistemi ta' appoġġ li jippermettu lill-gruppi vulnerabbli jipparteċipaw fl-ippjanar u l-implimentazzjoni tal-adattament għall-klima. Dawn il-komunitajiet għandhom jingħataw is-setgħa billi jiġu involuti b'mod attiv fl-identifikazzjoni u l-prijoritizzazzjoni tal-vulnerabbiltajiet uniċi tagħhom u n-nuqqasijiet fil-kapaċità fl-adattament għall-perikli relatati mal-klima. Dan ifisser li membri tal-grupp għandhom jidentifikaw, jiprijoritizzaw u jimplimentaw azzjonijiet ta' adattament għall-klima li jindirizzaw il-ħtiġijiet tagħhom.

Billi **tadotta approċċ fejn timpenja lis-soċjetà** permezz tal-involviment b'mod attiv tat-tipi kollha ta' partijiet ikkonċernati u ċittadini, tista' tiżgura li hadd ma jithalla lura, li tiġi promossa l-ġustizzja soċjali, u li ttejjeb l-effettività tal-adattament għall-klima permezz tat-tnaqqas tal-vulnerabbiltajiet u r-riskji u ž-żieda fir-reżiljenza.

Biex tuża l-Manwal b'mod effettiv, ibda billi tirrevedi l-Pass 1 tar-RAST, li huwa kruċjali għall-iżvilupp tal-istrateġija tal-impenn u l-komunikazzjoni tiegħek. Dan il-pass fundamentali jgħinek tinvolvi lill-partijiet ikkonċernati u lič-čittadini matul il-proċess tal-ippjanar tal-adattament għall-klima.

Hekk kif timxi 'l quddiem, innaviga l-Manwal skont il-bżonnijiet speċifiċi tiegħek. Uża l-Manwal bħala riżors flessibbli u komprensiv, billi tagħzel il-partijiet li jaqdu l-aħjar l-għanijiet tiegħek. Kull taqsima tikkorrispondi għal pass differenti tač-čiklu tal-ippjanar u tista' tiġi aċċessata b'mod indipendenti.

Hawn hu kif tista' tibbenefika l-iktar minn kull taqsima:

- **Fuljetti Tematiċi:** Ibda b'dawn għal ħarsa ġenerali u ta' malajr ta' eżempji ta' għodod.
- **Tabelli tal-Passi RAST:** Uża dawn it-tabelli biex issib deskrizzjonijiet dettaljati tal-ghodda.

Fil-Manwal, tista' ssib links li jieħduk direttament għal aktar informazzjoni dwar kull għodda, b'eżempji ta' applikazzjonijiet u l-aħjar prattiki. L-ghodod kollha mill-verżjoni preċedenti huma inklużi, kif ukoll għodod addizzjonali dwar kif jistgħu jiġu involuti tipi differenti ta' partijiet ikkonċernati.

Il-Manwal isegwi r-RAST, u jippreżenta attivitajiet parteċipattivi speċifiċi u għodod assoċjati, prattiki tajbin u esperjenzi relatati mal-involviment tal-partijiet ikkonċernati u tač-čittadini f'kull pass tač-čiklu tal-ippjanar tal-adattament għall-klima.

L-għażla ta' attivitajiet parteċipattivi u għodod assoċjati għall-involviment tal-partijiet interessati u tač-čittadini fl-ippjanar u l-azzjoni tal-adattament għall-klima tiddependi fuq l-għanijiet ta' kull pass u l-għanijiet ġenerali tiegħek. Dawn jistgħu jinkludu l-iskambju ta' informazzjoni, it-tweġġiq ta' analiżi kongunta, il-promozzjoni ta' tagħlim reċiproku, li jippermetti t-teħid ta' deċiżjonijiet kollettivi, u l-involviment ta' partijiet interessati speċifiċi. Skont l-għarfien u l-kapaċità interna tiegħek, jista' jkun tajjeb li tikkummissjona konsulent biex jappoġġak fl-involviment effettiv tal-partijiet ikkonċernati mis-setturi pubbliċi, privati u terzi kif ukoll tač-čittadini u l-użu ta' attivitajiet parteċipattivi u għodod assoċjati.

Jekk jogħġbok innota li irrispettivament minn kemm avvanzajt fič-čiklu ta' adattament tiegħek, huwa importanti li taqra l-Pass 1, li jindirizza l-iżvilupp ta' strateġija ta' impenn u komunikazzjoni. Tista' tirfina u tadatta l-istrateġija ta' impenn u komunikazzjoni tiegħek hekk kif timxi fil-passi tač-čiklu tal-ippjanar tal-adattament għall-klima.

PASS 1: THEJJJA TAL-BAŽI GĦALL-ADATTAMENT

Kif taqra din it-taqsim:

Ibda billi tirrevedi l-oġġettivi tiegħek għall-involviment tal-partijiet ikkonċernati u taċ-ċittadini fil-Pass 1 tar-RAST biex tifhem ir-raġunijiet għalfejn qiegħed tagħmel dan. Din it-taqsim tispjega l-importanza tal-involviment bikri tal-partijiet ikkonċernati u taċ-ċittadini. Esplora l-eżempji prattiċi pprovduti għall-iżvilupp ta' strateġija ta' impenn u komunikazzjoni. Dan se jistabbilixxi l-pedament għal valutazzjonijiet tar-riskju u żvilupp ta' politika aktar effettiva f'passi aktar tard.

Għanijiet ta' din it-taqsim:

- Tagħti ħarsa ġenerali lejn l-ewwel pass tar-RAST: it-thejjja tal-pedament għaċ-ċiklu ta' adattament għall-klima.
- Tiffoka fuq l-involviment bikri tal-partijiet ikkonċernati minn setturi pubbliċi, privati u terzi u ċittadini fil-proċess.
- Tenfasizza l-importanza ta' attivitajiet parteċipattivi biex titrawwem il-kollaborazzjoni.
- Tipprovdi eżempji prattiċi għall-iżvilupp ta' strateġija ta' impenn li tiżgura ppjanar ta' adattament inklużiv u effettiv.

Pass 1 Thejjja tal-baži għall-adattament

Fil-Pass 1, għat-thejjja tal-baži għall-adattament, għandek bżonn tiġbor u torganizza l-elementi fundamentali biex tibda l-proċess tal-ippjanar għall-adattament. Dan jinkludi l-identifikazzjoni ta' partijiet ikkonċernati ewlenin mis-setturi pubbliċi, privati u terzi u ċittadini li jeħtieġ li jkunu involuti. L-involviment bikri tagħhom jiżgura li l-perspettivi u l-għarfien tagħhom ikunu jistgħu jiġu integrati mill-bidu. Dan jgħinek biex tistabbilixxi l-baži għal valutazzjonijiet tar-riskju aktar effettivi u inklużivi (Pass 2), identifikazzjoni, għażla u implimentazzjoni ta' azzjonijiet ta' adattament (Passi 3, 4, u 5), u monitoraġġ, evalwazzjoni u tagħlim (Pass 6). Billi tistabbilixxi approċċ strutturat għall-impenn fil-Pass 1, tista' toħloq baži b'saħħitha u koerenti għal parteċipazzjoni, skambju u kollaborazzjoni sinifikanti matul iċ-ċiklu kollu tal-ippjanar tal-adattament.

F'dan il-pass, tista' tiżviluppa strateġija ta' impenn u komunikazzjoni (ara l-Figura 1) imfassla għall-kuntest lokali tiegħek billi tindirizza l-mistoqsijiet ewlenin li ġejjin:

- Għaliex huwa importanti għalik li tinvolvi ruħek mal-partijiet ikkonċernati u maċ-ċittadini b'mod ġenerali, speċifikament fir-rigward ta' kull pass tal-proċess tal-ippjanar għall-adattament?
- Min huma l-mexxejja operattivi tas-setturi jew servizzi fis-setturi pubbliċi, privati u terzi li jeħtieġ li jkunu involuti fiċ-ċiklu tal-ippjanar għall-adattament?
- Kif se tiżgura impenn politiku fit-tul?
- Kif se tiżgura proċess parteċipattiv ta' suċċess li jgħinek tikseb l-appoġġ tal-pubbliku għall-pjan ta' adattament għall-klima tiegħek u timmotiva t-teħid ta' azzjoni?
- Liema attivitajiet se tinkludi fl-istrateġija ta' impenn u komunikazzjoni tiegħek u għaliex?

Pass 2 Evalwazzjoni tar-riskji klimatiċi u l-vulnerabbilt- ajiet

Pass 3 Identifikazzjoni ta' għażliet ta' adattament

Pass 4 Selezzjoni ta' għażliet ta' adattament

Pass 5 Implimentazzjoni ta' politiki u azzjonijiet ta' adattament

Pass 6 Monitoraġġ, evalwazzjoni u tagħlim

Biex tibda, tista' telenka l-partijiet ikkonċernati u tanalizza n-netwerk. Per eżempju, il-**gwida RESIN** tissuggerixxi:

- L-identifikazzjoni ta' partijiet ikkonċernati mis-setturi pubbliċi, privati u terzi permezz tal-immappjar tal-partijiet ikkonċernati
- Il-kategorizzazzjoni tal-partijiet ikkonċernati bl-użu ta' **matriċi ta' influwenza-interess** li jgħinuk tivvaluta l-livell ta' saħħa u impenn tagħhom fl-isforzi ta' adattament għall-klima, u jiddistingwu bejn:
 - Atturi ewlenin (Influwenza Għolja, Interess Għoli): Partijiet interessati kruċjali li għandhom ikunu involuti b'mod attiv fit-teħid tad-deċiżjonijiet
 - Difensuri ewlenin (Influwenza Għolja, Interess Baxx): Atturi b'saħħithom iżda inqas involuti li għandhom jinżammu sodisfatti biex ma jkunux ta' reżistenza
 - Partitarji b'saħħithom (Influwenza Baxxa, Interess Għoli): Partijiet ikkonċernati involuti li, minkejja li m'għandhomx setgħa fit-teħid ta' deċiżjonijiet, jistgħu jgħibu appoġġ
 - Atturi oħra (Influwenza Baxxa, Interess Baxx): Inqas rilevanti inizjalment iżda għandhom jiġu mmonitorjati għal bidliet potenzjali fl-influwenza jew interess
- L-analiżi tar-relazzjonijiet mal-partijiet ikkonċernati (ara **l-linji gwida introduttorji għall-analiżi tan-netwerk soċjali**).

Tista' wkoll tuża matriċi RACI biex tidentifika dawk li jeħtieġ li jkunu:

- **Responsabbli**, jiġifieri, dawk li jimmaniġġjaw is-setturi, is-sistemi, jew l-assi fil-proċess tal-ippjanar għall-adattament
- **Iridu jagħtu rendikont**, jiġifieri, dawk li jieħdu deċiżjonijiet ewlenin u jissorveljaw il-proċess
- **Ikkonsultati**, jiġifieri, esperti u konsulenti, fost oħrajn, li jistgħu jipprovdu kontribut kritiku
- **Informat**, jiġifieri, dawk milquta mit-tibdil fil-klima u dawk li jistgħu jibbenefikaw minn azzjonijiet ta' adattament, fost oħrajn.

Flimkien, il-matriċi influwenza-interess u l-matriċi RACI jistgħu jgħinu biex jinfurmaw l-iżvilupp tal-istrategija ta' impenn u komunikazzjoni inklużiva u kkoordinata, li tidentifika lil min għandek bżonn tinvolvi, u kif, f'kull pass tal-proċess għall-adattament.

Il-komunikazzjoni u l-impenn effettivi għandhom jiżguraw li l-messaġġi ewlenin huma mgħoddija b'mod ċar lill-udjenzi indirizzati permezz tal-użu tal-aktar mezzi xierqa, inkluż attivitajiet parteċipattivi. Il-messaġġi jeħtieġu jkunu mfassla b'mod li jikkorrispondu mal-karatteristiċi, il-prijoritajiet u t-tħassib tal-udjenza; kemm jekk huma dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet, prattikanti, esperti, jew il-pubbliku ġenerali. L-użu ta' kontenut ċar, rilevanti u ingaġġanti, stejjer konvinċenti, lingwaġġ aċċessibbli u elementi viżivi, jgħin biex jitrawmu l-fehmiet, il-kollaborazzjoni, l-involviment u l-appoġġ għal azzjonijiet ta' adattament.

Jekk inti awtorità reġjonali jew lokali kbira bil-kapaċità u r-riżorsi meħtieġa, tista' tikkunsidra l-iżvilupp ta' **komunità ta' prattika** (Ara **l-Ktejjeb tal-Komunità ta' Prattika**) li tinvolvi partijiet ikkonċernati rilevanti mis-settur pubbliku, privat u terz u/jew assemblea taċ-ċittadini biex ikunu involuti fil-passi kollha sussegwenti (ara t-Tabella 1). Madankollu, għandek tiżgura li tista' ssostni komunità ta' prattika jew assemblea taċ-ċittadini fit-tul qabel ma tiddeċiedi twaqqafhom.

It-Tabella 1 tipprovdi informazzjoni fil-qosor dwar il-firxa wiesgħa ta' attivitajiet parteċipattivi, għodod assoċjati, u prattiki tajbin, li tista' ssib utli.

Sabiex tkompli tibni l-fehim reċiproku tal-awtoritajiet reġjonali u lokali dwar kif l-aħjar jiġu involuti l-partijiet ikkonċernati u ċ-ċittadini fl-adattament għall-klima, jekk jogħġbok hu l-opportunità biex turi l-isforzi tiegħek permezz tal-ħolqien ta' **Stejjer ta' Adattament** għall-**Portal tal-Missjoni** u billi tikkontribwixxi għall-Komunità ta' Prattika tal-**Missjoni ta' Adattament tal-UE**. Il-Komunità torganizza seminars u tippermetti kollaborazzjoni fost dawk kollha li qed jikkontribwixxu għat-twettiq tal-Missjoni madwar l-Ewropa. Barra minn hekk, jista' jkun utli wkoll li tissieheb mal-**Komunità ta' Prattika taċ-Ċentru ta' Kompetenza dwar id-Demokrazija Parteċipattiva u Deliberattiva (CC-DEMOS)**, li tipprovdi opportunitajiet għall-iskambju ta' esperjenzi, it-titjib tal-proċessi parteċipattivi, u t-tisħiħ tal-involviment tal-partijiet ikkonċernati fil-politiki ta' adattament. Immexxija miċ-Ċentru Kongunt tar-Riċerka tal-Kummissjoni Ewropea, din l-inizjattiva toffri taħriġ, kollaborazzjoni fir-riċerka, u pjattaforma għall-kondiviżjoni tal-aħjar prattiki dwar id-demokrazija parteċipattiva u deliberattiva.

Tabella 1. Attivitàjiet parteċipattivi rakkomandati għall-involviment tal-partijiet ikkonċernati u taċ-ċittadini fil- Pass 1: It-tnejn tal-pedament għall-adattament

Attività parteċipattiva	Grupp fil-mira	Għaliex għandek tuża din l-attività fil-Pass 1?	Konsiderazzjonijiet	Eżempji ta' għodod utli, prattiki u esperjenzi tajbin
L-ejenkar u l-analiżi tal-partijiet ikkonċernati	Partijiet ikkonċernati	Analizi konġunta għall-identifikazzjoni u l-kategorizzazzjoni tal-partijiet ikkonċernati. Essenzjali għall-bini tal-bażi tal-evidenza, l-appoġġ politiku, it-twaqqif ta' strutturi ta' governanza u l-identifikazzjoni u l-analiżi tal-partijiet ikkonċernati u r-rwoli.	Identifikazzjoni preċiża u involviment Preġudizzju potenzjali fil-kategorizzazzjoni	Għodod utli Il-metodoloġija u gwida għall-ejenkar tal-partijiet ikkonċernati RESIN ; il-kategorizzazzjoni u l-prijorizzazzjoni tal-partijiet ikkonċernati bl-użu ta' analizi tan-network soċjali ; l-assenjazzjoni tar-rwoli u responsabbiltajiet bl-użu tal- matrici RACI . Prattiki u esperjenzi tajbin Network tal-partijiet interessati fi Kunsill tal-Kontea ta' Rogaland ; kif jiġu involuti l-ekosistema tal-innovaturi b'approċċ innovattiv fir- Regjun ta' Blekinge ; pjan direzzjonali tal-partijiet interessati ewlenin fir- regjun tal-Andalusija .
Komunitajiet ta' prattika	Partijiet ikkonċernati; ċittadini	Involvi u kkonsulta fuq id-deċiżjonijiet li għandhom jittiehdu dwar taċ-ċiklu tal-ippjanar tal-adattament għall-klima. Din l-attività tgħin biex jinħoloq ftehim reċiproku, il-bini tal-bażi tal-evidenza u t-twaqqif ta' strutturi ta' governanza permezz ta' tagħlim u kollaborazzjoni reċiproci.	Strategija ta' impenn sostnut hija meħtieġa	Għodod utli Playbook tal-Komunità ta' Prattika tal-EU-JRC ; Artiklu speċifiku fuq komunitajiet ta' prattika u tibdil fil-klima . Prattiki u esperjenzi tajbin COP Reġjonali fiċ-Ċentru-Val de Loire li jittraduċu l-ambizzjonijiet ambjentali f'azzjonijiet konkreti; Proġett tal-UE Digital Water City b'komunità ta' prattika ffukata fuq l-indirizzar tal-isfidi tat-tibdil fil-klima għas-settur tal-ilma u teknoloġiji godda.
Assembleji tal-klima	Iċ-ċittadini	Tiżgura parteċipazzjoni b'suċċess. Essenzjali għall-ħolqien ta' spazju sigur għad-dibattitu u d-deliberazzjoni, appoġġ politiku, sjieda tal-kwistjonijiet, u tqajjem kuxjenza dwar pjanijiet ta' adattament.	Tirrikjedi element qawwi ta' organizzazzjoni u loġistika	Għodod utli Toolkit għal Assemblea tal-Klima u Laboratorju Haj mill- proġett tal-UE CLIMAS ; riżorsi dwar Assemblea tal-Klima fil- KNOCA (Knowledge Network on Climate Assemblies). Prattiki u esperjenzi tajbin Esperjenzi ta' ispirazzjoni f' Westminster , l- Iskozja , Krakovja , Catalonia , Milano , Cambridge , u Zagreb .
Rakkontar	Iċ-ċittadini	Il-komunikazzjoni tal-impatti tal-klima permezz ta' narrattivi. Hija effettiva għall-komunikazzjoni dwar l-adattament, il-ħolqien tal-kuxjenza u t-tagħlim reċiproku.	L-effettività tiddependi fuq il-kwalità narrattiva	Għodod utli ParCos project ; Mappa tar-rakkont dwar il-klima ta' Ambrogio u Gaia . Prattiki u esperjenzi tajbin Esperjenza ta' rakkont f' Nantes Metropole ; Klima Għodda għar-rakkontar mir-regjun ta' Auvergne-Rhône-Alpes Énergie Environnement (AURA-EE).
Mixja għall-klima	Iċ-ċittadini	L-involviment taċ-ċittadini permezz ta' esperjenzi interattivi. Jiffacilita l-ħolqien ta' kuxjenza u t-tagħlim reċiproku fl-adattament b'mod impenjattiv.	Dipendenti fuq it-temp, tista' ma tinvolvux l-udjenzi kollha	Għodod utli Mixja għall-klima fil-belt tal-Patt dwar il-Klima; Proġett Mixja għall-Klima u Esploraturi tad-Dinjiet li qed Jinbidlu . Prattiki u esperjenzi tajbin Il-Mixja għall-Klima fil- belt ta' Graz .
Festival tal-klima	Iċ-ċittadini	Skambju ta' informazzjoni u tagħlim reċiproku billi jiġu involuti ċ-ċittadini permezz ta' avvenimenti tal-arti, wirjiet, inkuż dawk interattivi. Utli biex tinħoloq kuxjenza, appoġġ politiku, u tinvolvi udjenza wiesgħa u kbira.	Sforz organizzattiv għoli	Prattiki u esperjenzi tajbin Festivals tal-klima f' Galway u Edinburgu ; festival tas-servizzi tal-klima u l-innovazzjoni Festival Climateurope2 f'Venezja ; Festival Climax f'Bordeaux .
Taħriġ dwar ir-reżiljenza għan-negozju	Partijiet ikkonċernati	Programmi jew attivitàjiet li jibnu l-kapaċitajiet tan-negozji biex jivvalutaw il-vulnerabbiltajiet u jiżviluppaw strategiji ta' adattament.	Isaħħaħ bl-għarfien u l-għodod. Jeħtieġ impenn u riżorsi sostnuti.	Prattiki u esperjenzi tajbin: L-Iskozja b'workshops għal negozji żgħar affettwati mill-erożjoni tal-kosta .

PUNTI EWLENIN LI GĦANDEK TIKKONSIDRA META TIŻVILUPPA L-ISTRATEĠIJA TAL-IMPENN U L-KOMUNIKAZZJONI TIEGĦEK

STABBILIXXI L-GĦANIJIET U L-MIŻURI TAS-SUĊĊESS TIEGĦEK

- Identifika l-iskopijiet speċifiċi tiegħek għall-involviment u l-komunikazzjoni mal-partijiet ikkonċernati u maċ-ċittadini, kif xieraq għal kull pass tar-RAST.
- Identifika kif se tkejjel is-suċċess ta' attivitajiet ta' impenn u komunikazzjoni.

IDENTIFIKA MIN JEHTIEĠ LI JKUN INVOLUT U F'LIEMA PASSI

- Uża matriċi ta' influwenza-interess u matriċi RACI biex tidentifika l-partijiet ikkonċernati ewlenin u ċ-ċittadini li magħhom trid timpenja ruħek jew tikkomunika magħhom. Dan se jgħin biex tiżgura impenn politiku fit-tul u tistabbilixxi governanza effettiva tal-ippjanar u l-implimentazzjoni ta' tali pjan għall-adattament. Tista' tiżgura wkoll ir-rilevanza, il-kredibilità u l-leġittimità tal-pjan tiegħek. Barra minn hekk, dan jgħin biex jiġu identifikati dawk li l-fehim u l-appoġġ tagħhom huma essenzjali għall-implimentazzjoni b'suċċess.
- Xi partijiet ikkonċernati u ċittadini se jkunu rilevanti għall-passi kollha tal-proċess tal-ippjanar għall-adattament, filwaqt li oħrajn se jkunu rilevanti biss għal passi speċifiċi. Meta tibda kull pass li jmiss, huwa rakkomandat li tirrevedi liema partijiet ikkonċernati għandek tinvolvi. Fil-Passi 2, 3 u 4, dawn se jinkludu dawk li għandhom bżonn jagħtu kontribut minhabba r-responsabbiltajiet jew il-kompetenza tagħhom fir-rigward tas-setturi li se jiġu indirizzati mill-valutazzjonijiet tiegħek tal-vulnerabbiltajiet klimatiċi, ir-riskji u l-għażliet tal-adattament. Fil-Pass 5 meta jiġu żviluppati pjanijiet ta' implimentazzjoni, dawk li għandhom jiġu involuti se jinkludu organizzazzjonijiet u individwi li għandhom jikkontribwixxu bħala msieġba jew finanzjaturi potenzjali tal-implimentazzjoni.

IPPROMWOVI IMPENN SOSTENIBBLI

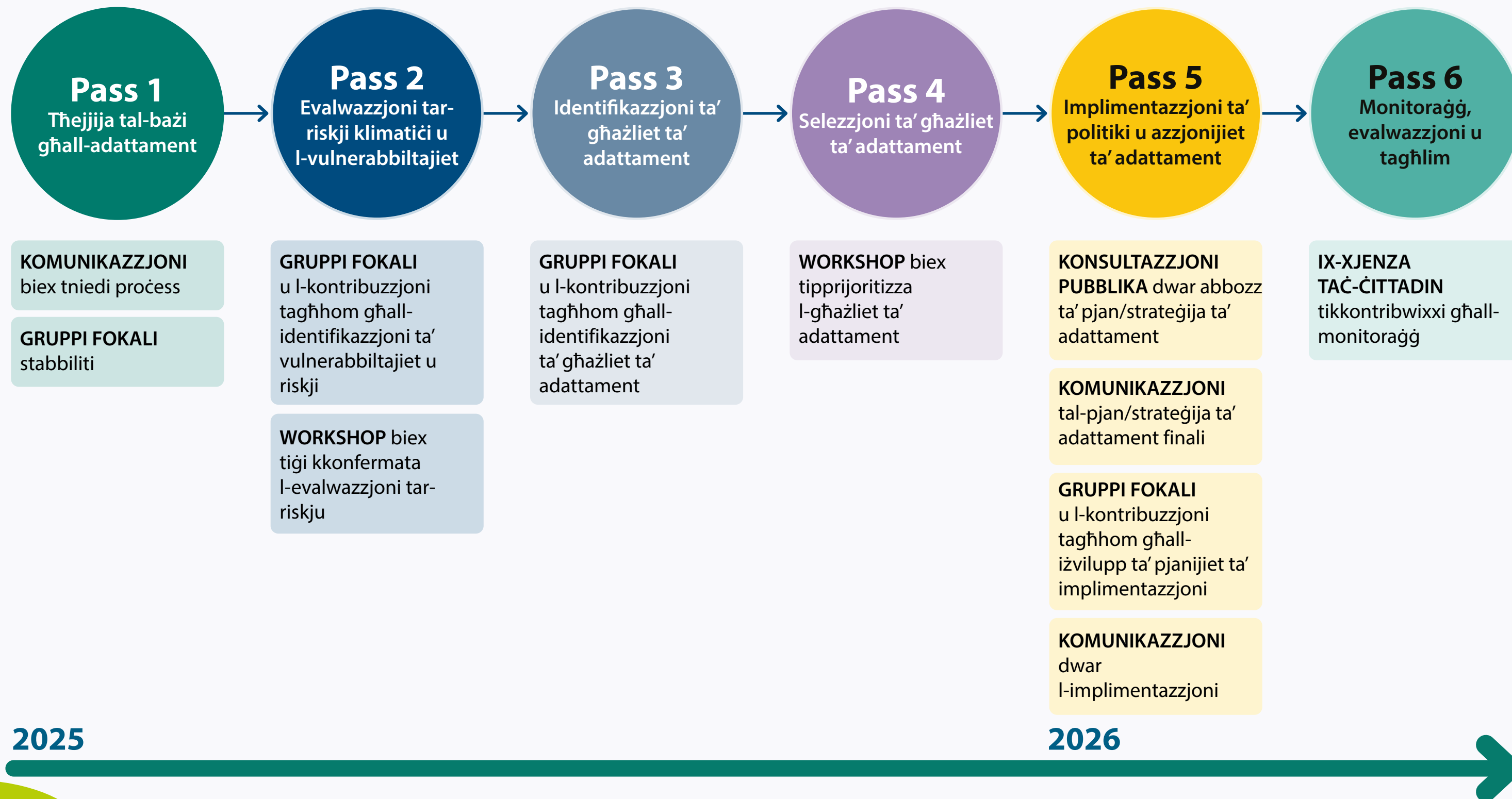
- Identifika attivitajiet parteċipattivi xierqa u għodod assoċjati għall-involviment tal-partijiet ikkonċernati mis-settur pubbliku, privat, u ċ-ċittadini billi tiżviluppa pjan qasir li jurik id-direzzjoni li għandek tiegħu fir-rigward tal-attivitajiet parteċipattivi li tista' timplimenta għal kull pass tar-RAST (Ara l-Figura 2).
- Ikkara l-benefiċċji tal-impenn għall-awtorità reġjonali jew lokali tiegħek, il-partijiet ikkonċernati, u ċ-ċittadini, inkluż il-ġestjoni tal-aspettattivi u l-bini ta' sens ta' komunità.
- Iddeskrivi r-riżorsi meħtieġa u t-tul mistenni ta' kull attività parteċipattiva. Żomm f'moħħok li t-tul tal-proċess tal-ingaġġ jista' jkollu bżonn jinbidel maż-żmien.

IŻGURA KOMUNIKAZZJONI EFFETTIVA

- Identifika messagġi ewlenin, udjenzi li tixtieq tindirizza, u metodi ta' komunikazzjoni xierqa, f'kull pass tar-RAST.
- Ikkomunika b'modi li jikkorrispondu mal-prijoritajiet, it-tħassib u l-motivazzjonijiet tal-partijiet ikkonċernati.
- Uża arrangamenti ċari, impenjattivi u viżwalment konvinċenti biex ittejjeb il-fehmiet u l-parteċipazzjoni.

Figura 2. Eżempju ta' strateġija ta' impenn u komunikazzjoni li tagħti dettalji dwar l-attivitajiet parteċipattivi fi stadji differenti ta' RAST

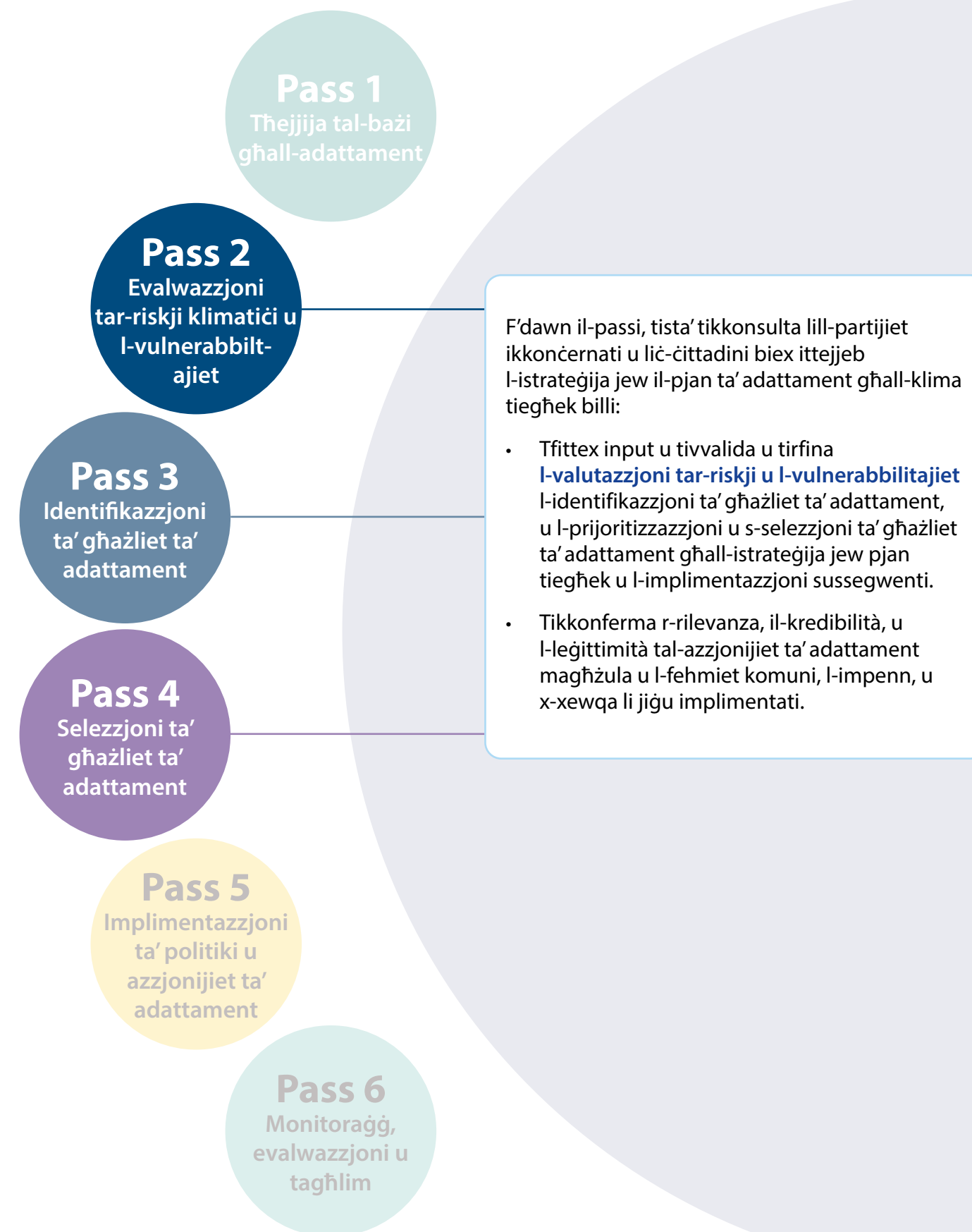
PASSI 2, 3, U 4: IL-VALUTAZZJONI TAR-RISKJI KLIMATIČI U L-VULNERABBILTAJIET U L-IDENTIFIKAZZJONI, IL-VALUTAZZJONI U S-SELEZZJONI TA' GHAŻLIET TA' ADATTAMENT

Kif għandek taqra din it-taqsima:

Ibda billi tirrevedi l-għanijiet biex tifhem fuq xiex tiffoka din it-taqsima, liema taqsima tispjega kif il-partijiet ikkonċernati u ċ-ċittadini jistgħu jkunu involuti matul il-Passi 2, 3, u 4 tar-RAST. Dawn il-passi jipprovdu opportunitajiet biex jiġi żgurat input u validazzjoni tal-valutazzjonijiet tiegħek tar-riskji klimatiċi u l-għażliet ta' adattament. It-taqsima tippreżenta attivitajiet parteċipattivi speċifiċi u għodod relatati li jistgħu jintużaw biex jilħqu, jgħaqqdu, u jinvolvu lill-partijiet ikkonċernati u liċ-ċittadini.

L-għanijiet ta' din it-taqsima huma li:

- Tispjega kif il-partijiet ikkonċernati i u ċ-ċittadini jistgħu jiġu kkonsultati matul il-Passi 2, 3, u 4 tar-RAST.
- Tenfasizza attivitajiet parteċipattivi u għodod relatati għall-involviment mal-partijiet ikkonċernati u ċ-ċittadini, inklużi eżempji tal-aħjar prattiki
- Tenfasizza l-ħtieġa li jiġu mmaniġġjati l-aspettattivi sabiex jiġu appoġġjati d-deċiżjonijiet li jittieħdu u jinbena kunsens tul dawn il-passi għal gruppi vulnerabbli.

PASSI 2, 3, U 4:

IL-VALUTAZZJONI TAR-RISKJI KLIMATIČI U L-VULNERABBILTAJIET U L-IDENTIFIKAZZJONI, IL-VALUTAZZJONI U S-SELEZZJONI TA' GHAŻLIET TA' ADATTAMENT

GRUPPI FOKALI U WORKSHOPS

Il-gruppi fokali jipprovdu opportunità biex jiżguraw forma ta' parteċipazzjoni u l-validazzjoni tas-setturi jew temi uniċi partikolarment minn dawk li huma responsabbli għalihom, jew għandhom għarfien espert speċifiku u li għejjin mis-setturi pubbliċi, privati u terzi. Sussegwentement il-ġbir ta' gruppi fokali individwali bħal dawn kollha flimkien f'workshops, jista' mbagħad jipprovdi opportunitajiet biex jiġu identifikati u jinholqu sinerġiji u kompromessi bejn is-setturi u t-temi. Dan jinkludi l-indirizzar tal-impatti indiretti, l-effetti sekondarji, u l-adattament potenzjalment hażin.

Għall-iskambju ta' għarfien, tagħlim soċjali u ħolqien ta' ideat godda, workshops b'qafas bħal ta' **World Café**, **Fish Bowl**, jew eżerċizzji ta' role-play u **Pro Action Café** huma rakkomandati. Dawn il-metodi joħolqu spazji miftuħa u interattivi għad-djalogu, li jgħinu biex jiġġeneraw perspettivi diversi u fehim kondiż.

STHARRIĠ TAČ-ČITTADINI

Tista' tiżviluppa stħarriġ biex tikkonsulta lič-čittadini dwar il-perčezżjonijiet, it-tħassib u l-motivazzjonijiet tagħhom rigward il-vulnerabbiltajiet, ir-riskji u l-għażliet ta' adattament għat-tibdil fil-klima. Eżempji jinkludu **l-istħarriġ dwar it-tibdil fil-klima f'Valladolid - ES**, **l-istħarriġ tal-proġett KNOWING EU dwar il-ġlieda kontra t-tibdil fil-klima**, u **l-istħarriġ tač-čittadini fil-proġett IMPETUS f'seba' reġjuni bijoklimatiči madwar l-Ewropa**. Huwa kruċjali li tifhem il-perčezżjonijiet, it-tħassib u l-motivazzjonijiet kollettivi biex tiżviluppa u timplimenta b'suċċess l-istrategija jew il-pjan tiegħek ta' adattament għat-tibdil fil-klima. Tali stħarriġ jista' jagħtik għarfien siewi dwar x'jista' potenzjalment jostakola l-azzjonijiet ta' adattament u jgħinek tiżviluppa l-istrategija jew il-pjan ta' adattament għat-tibdil fil-klima tiegħek sabiex l-azzjonijiet tiegħek jallinjaw mal-htigijiet u l-aspettattivi tač-čittadini, u b'hekk tiżdied ir-rilevanza u l-apprezzament tagħhom.

LABORATORJI HAJJIN

Laboratorju ħaj huwa ambjent ta' ttestjar tal-ħajja reali fejn is-soluzzjonijiet huma maħluqa flimkien, ttestjati u rfinuti. Laboratorju ħaj jista' jippermetti valutazzjoni kongunta tar-riskji klimatiči u l-għażliet ta' adattament ma' dawk li huma f'riskju u/jew li jistgħu jibbenefikaw minn soluzzjonijiet proposti.

Eżempju tajjeb huwa l-proġett tal-UE **FEAST**, li juża ambjenti sperimentali ffukati fuq l-utent biex jinvolvi gruppi vulnerabbli, u jikseb l-għarfien tagħhom biex jindirizza l-ostakli ekonomiči u ġeografiči għall-adozzjoni ta' dieta sostenibbli. Hemm oħrajn li jaħdmu biex jibdlu l-**ansjetà klimatika f'sens ta' poter**, bħall-proġetti **CALM-EY** u **EMBRACE** fil-Litwanja, l-Italja u l-Greċja, u li jindirizzaw reazzjonijiet emozzjonali għat-tibdil fil-klima u jfittxu li jrawmu t-tagħlim reċiproku u r-reżiljenza. Dawn il-laboratorji ħajjin jitransformaw l-ansjetà f'impenn proattiv, u jiżguraw li l-benessri emozzjonali jiġi kkunsidrat meta jiġu vvalutati r-riskji u l-vulnerabbiltajiet ewlenin, meta jiġu stabbiliti l-prioritajiet u l-għanijiet tal-adattament, u s-selezzjoni ta' għażliet ta' adattament idonei permezz tas-sengħa u t-tiżiħ tal-komunità.

GħODOD PARTEČIPATTIVI

Hemm numru kbir ta' għodod parteċipattivi ppruvati (bħall- **gwida MSP**) li jistgħu jintużaw minn gruppi fokali jew workshops bejn il-partijiet ikkonċernati biex jiffacilitaw il-kontribut u l-progress fil-Passi 2, 3 u 4. Għodod bħall-izvilupp ta' vizjoni, **Problema Pentagonali**, **immapjar parteċipattiv**, **čirku ta' studju**, u mmapjar konjittiv jistgħu jkun utli meta wieħed ifittex biex jistabbilixxi ftehim komuni. Minbarra dawn l-għodod parteċipattivi, strutturi oħra bħal laboratorji ta' innovazzjoni kollaborattivi jipprovdu ambjent ddedikat għall-partijiet ikkonċernati ewlenin (inklużi s-soċjetà civili, ir-ričerkaturi, dawk li jfasslu l-politika, u n-negożji) biex jiżviluppaw flimkien prototipi ta' soluzzjonijiet. Dawn il-laboratorji jiffacilitaw is-soluzzjonijiet kreattivi għall-problemi billi jrawmu kollaborazzjoni interdixiplinarja u esperimentazzjoni iterattiva. Għażliet oħra huma l-hackathons; esperimentazzjoni intensiva u suġġetta għal limitu fiż-żmien fejn timijiet diversi jiddisinjaw u jittestjaw malajr soluzzjonijiet innovattivi għal sfidi speċifiči. Huma jġibu flimkien esperti tekniči, prattikanti, dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet, u jistgħu jiġġeneraw ideat u jačcelleraw l-izvilupp ta' strategiji prattiči ta' adattament.

Hemm ukoll għodod li jgħinuk timmaniġġja l-aspettattivi dwar ir-rwoli u l-aspirazzjonijiet, tinkorpora perspettivi diversi fit-teħid ta' deċiżjonijiet u tibni kunsens biex tieħu azzjoni fil-prijoritizzazzjoni u s-selezzjoni ta' għażliet ta' adattament, inkluż **analizi parteċipattiva ta' diversi kriterji**, **forums miftuħa**, u **round-robin**. L-analizi parteċipattiva ta' diversi kriterji tippermetti lill-partijiet ikkonċernati jkun involuti b'mod attiv fid-definizzjoni tal-kriterji ta' evalwazzjoni, l-assenjazzjoni ta' importanza relattiva lil dawn il-kriterji, u fil-punteġġ li jingħata għad-diversi għażliet ta' adattament. Permezz ta' workshops, diskussjonijiet deliberattivi, u eżerċizzji interattivi, il-partijiet ikkonċernati, inklużi dawk li jfasslu l-politika, komunitajiet lokali, negożji u ričerkaturi, jistgħu jesprimu l-prioritajiet tagħhom u jilħqu fehim komuni tal-istrategiji ta' adattament l-aktar effettivi u effettivi. Din l-għodda parteċipattiva hija essenzjali għall-Pass 4 u tiżgura li d-deċiżjonijiet jirriflettu perspettivi diversi, isaħħu l-leġittimità, u jżidu r-responsabbiltà tal-komunità lokali fuq l-azzjonijiet magħżula.

It-Tabella 2 tippreżenta attivitajiet parteċipattivi oħra. L-iskopijiet tiegħek għall-involvement u l-komunikazzjoni mal-partijiet ikkonċernati u č-čittadini fil-Passi 2, 3 u 4 għandha tiggwida l-għażla tiegħek ta' attivitajiet parteċipattivi.

Laqgħa Inawgurati tal-Kunsill Muničipali ta' Setúbal dwar l-Ambjent (CME), Settembru 2024

PASSI 2, 3, U 4:

IL-VALUTAZZJONI TAR-RISKJI KLIMATIČI U L-VULNERABBILTAJIET U L-IDENTIFIKAZZJONI, IL-VALUTAZZJONI U S-SELEZZJONI TA' GHAŻLIET TA' ADATTAMENT

23

Tabella 2. Attività partecipattivi rakkomandati għall-involviment tal-partijiet ikkonċernati u ċ-ċittadini fil- Passi 2, 3, u 4: L-evalwazzjoni tar-riskji klimatiċi u l-vulnerabbiltajiet, u l-identifikazzjoni, il-valutazzjoni u s-selezzjoni ta' għażliet ta' adattament

Attività partecipattiva	Grupp fil-mira	Għaliex għandek tuża din l-attività fil - passi 2, 3 u 4?	Konsiderazzjonijiet	Eżempji ta' għodod utli, prattiki u esperjenzi tajbin
Workshop partecipattiv	Partijiet ikkonċernati; ċittadini	L-identifikazzjoni tar-riskji klimatiċi u l-vulnerabbiltajiet (Pass 2), l-esplorazzjoni ta' għażliet ta' adattament (Pass 3), u evalwazzjoni/għażla ta' miżuri (Pass 4) permezz tal-promozzjoni tat-tagħlim reċiproku, smiġh attiv u għodod speċifiċi ta' involviment u tekniki ta' faċilitazzjoni.	Sfidi ta' koordinazzjoni u faċilitazzjoni	Għodod utli Ohloq il-futur tiegħek – Workshop partecipattiv għall-ħolqien ta' miri għall-isforzi ta' adattament għall-klima; simulazzjonijiet ta' rwoli għat-teħid ta' deċiżjonijiet dwar it-tibdil fil-klima ; appoġġ għal deċiżjonijiet ta' adattament permezz ta' loġħob ta' rwol ; Il - Playbook Verżjoni 5 ta' TransformAr dwar kif torganizza workshop partecipattiv użat f'reġjuni u bliet differenti fl-Ewropa. Prattiċi u esperjenzi tajbin Proġett 'Xenarji għal Ewropa sostenibbli fl-2050' ; workshops partecipattivi tal- proġett tal-UE REXUS ; workshop dwar l-isfidi u l-opportunitajiet għall-adattament għall-klima madwar Copernicus, l-osservazzjoni tad-Dinja u l-pajsaġġ politiku ; il-proġett ISWEL , fl-ippjanar tal-adattament tax-xenarju.
Gruppi fokali	Iċ-ċittadini	Effettiva għal diskussjoni fil-fond għal esplorazzjoni dettaljata tar-riskji tal-klima (Pass 2), għbir ta' input dwar għażliet potenzjali ta' adattament (Pass 3), u rfinar tal-kriterji tal-għażla (Pass 4).	Jistgħu' ma jirrapprezentawx il-fehmiet usa' tal-komunità	Għodod utli EIP-AGRI 46 Gruppi Fokali; Gruppi Fokali dwar 'Pjanijiet ta' Tranżizzjoni dwar il-Mitigazzjoni tat-Tibdil fil-Klima' . Prattiċi u esperjenzi tajbin CREST Gruppi Fokali dwar ir-Reżiljenza tal-Infrastruttura Urbana għat-Tibdil fil-Klima f'Bordeaux.
Kampanja ta' ħolqien ta' kuxjenza	Partijiet ikkonċernati; ċittadini	Importanti għall-bini tal-baži tal- evidenza, iż-żieda fil-kuxjenza pubblika u l-iskambju ta' informazzjoni dwar ir-riskji klimatiċi (Pass 2). Il-promozzjoni ta' għażliet ta' adattament potenzjali (Pass 3), u l-iżgurar ta' appoġġ mill-partijiet ikkonċernati għal miżuri magħżula (Pass 4).	Teħtieġ sforz sostnut biex jinżamm l-impenn	Prattiċi u esperjenzi tajbin 'Int tikkontrolla l-Klima' , kampanja mnedija mill-Kummissjoni Ewropea; kampanja ta' għarfien pubbliku 'Il-Pajjiżi l-Baxxi jgħixu mal-Ilma' (vidjo); Il-Programm tal-Iffrankar tal-Ilma tal-Belt ta' Zaragoza .
Stharriġ taċ-ċittadini	Iċ-ċittadini	Il-għbir ta' firxa wiesgħa ta' perċezzjonijiet tar-riskji u l-vulnerabbiltajiet klimatiċi (Pass 2), kejl ta' appoġġ għall-għażliet ta' adattament (Pass 3), u tagħrif dwar l-għażla tal-miżuri (Pass 4).	Profondità limitata ta' għarfien, preġudizzju potenzjali, komunitajiet speċifiċi biex jintlaħqu	Prattiċi u esperjenzi tajbin Stharriġ dwar il-perċezzjonijiet tal-klima mwettqa mill-gvernijiet lokali, bħall-istharriġ imniedi mill- proġett IMPETUS iffinanzjat mill-UE ; il-Kummissjoni Ewropea konsultazzjoni miftuħa dwar l-istrategija tal-UE dwar l-adattament għat-tibdil fil-klima ; stharriġ taċ-ċittadini fi Dresden u Valladolid ; stharriġ tal-proġett tal-UE TAF .
Laboratorji Ħajjin	Partijiet ikkonċernati; ċittadini	Evalwazzjoni kongunta f'ambjent tad-dinja reali tar-riskji klimatiċi u l-għażliet ta' adattament (Pass 2 u Pass 3), u rfinar iterattiv ta' miżuri magħżula (Pass 4).	Setup kumpless, jeħtieġ ġestjoni kontinwa	Prattiċi u esperjenzi tajbin EuCliPa assoċazzjoni għall-klima u l-laboratorji tagħha; laboratorji ħajjin għall-adattament għall-klima tal- score project ; Laboratorji ħajjin ECO-READY ; I-CISK laboratorji ħajjin jiżviluppaw servizzi klimatiċi iffukati fuq il-bniedem permezz ta' riċerka ta' azzjoni fl-Ewropa u l-hotspots tal-bidla fil-klima fl-Afrika.
Hackathons	Partijiet ikkonċernati	Il-ħolqien ta' għażliet ta' adattament innovattivi (Pass 3) u evalwazzjoni kollaborattiva ta' miżuri potenzjali (Pass 4).	Impenjattivi, jeħtieġu jiġu ffaċilitati	Prattiċi u esperjenzi tajbin Hackathons biex jiġu żviluppatti soluzzjonijiet teknoloġiċi għall-klima bħal Windeurope hackathon , hackathon dwar il-klima u għaċ-ċittadini u r-riċerkaturi ; 'EU Sparks for Climate' inizjattiva permezz tagħha qed jiġu organizzati sensiela ta' hackathons online f'diversi pajjiżi.
Analizi multi-kriterji partecipattiva	Partijiet ikkonċernati	Kruċjali għar-raffinar, l-evalwazzjoni u s-selezzjoni ta' għażliet ta' adattament ibbażati fuq kriterji maqbula (Pass 4) fi proċess ta' teħid kollettiv ta' deċiżjonijiet.	Jeħtieġ għarfien espert fil-kriterji u l-analizi	Għodod utli Il- BCNUEJ , Għajnuna għal Deċiżjonijiet Multi-Kriterji Partecipatorji (MCDA) .

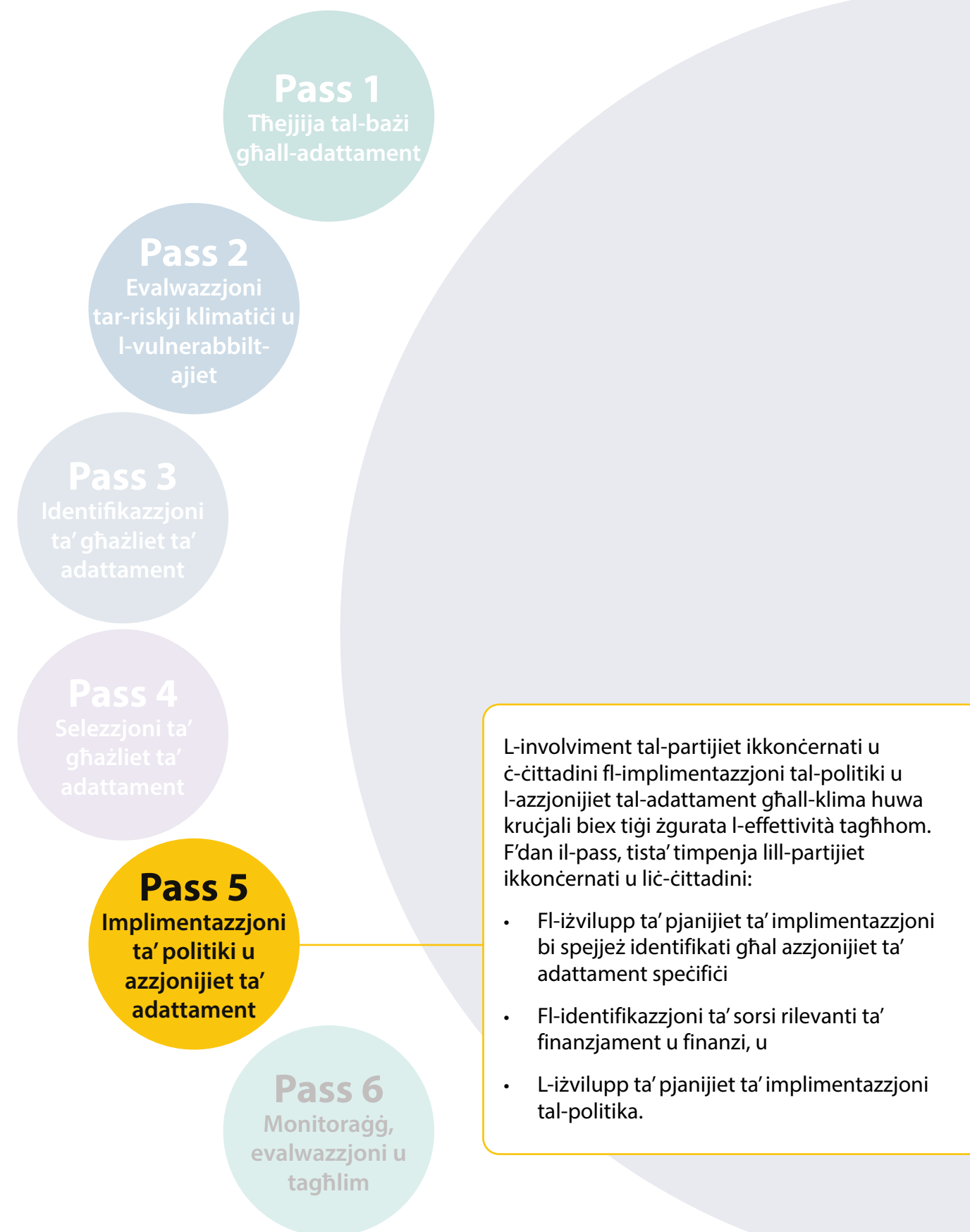
PASS 5: L-IMPLIMENTAZZJONI TA' POLITIKI U AZZJONIJIET TA' ADATTAMENT

Kif għandek taqra din it-taqsima:

Ibda billi tirrevedi l-għanijiet biex tifhem il-ħtieġa li jiġu involuti l-partijiet ikkonċernati u ċ-ċittadini matul il-Pass 5 tar-RAST, li jiffoka fuq l-implimentazzjoni. Huma ssuġġeriti attivitajiet parteċipattivi u għodod prattiċi dwar kif wieħed għandu jiddjaloga u jikkomunika mal-partijiet ikkonċernati u ċ-ċittadini fl-iżvilupp ta' strateġiji ta' adattamenti, pjanijiet inklużi dawk ta' implimentazzjoni fejn l-ispejjeż huma stabbiliti, identifikazzjoni ta' sorsi ta' finanzjament, u implimentazzjoni ta' azzjonijiet ta' adattament.

L-għanijiet ta' din it-taqsima huma li:

- Tispjega kif il-partijiet ikkonċernati mis-setturi pubbliċi, privati u terzi u ċ-ċittadini jistgħu jiġu involuti matul il-Pass 5 tar-RAST.
- Tenfasizza attivitajiet parteċipatorji li jidentifikaw l-ispejjeż marbuta mall-pjanijiet ta' implimentazzjoni, is-sorsi ta' finanzjament, u li jinvolvu partijiet ikkonċernati ewlenin pubbliċi u privati fl-implimentazzjoni tal-politika.
- Tipprovdi għodod, eżempji ta' oqfsa u esperjenzi għall-kollaborazzjoni u l-bini ta' kunsensus, ibbaġitjar parteċipattiv, u eżempji oħra biex jitravwem djalogu strutturat u ħidma kollettiva għall-implimentazzjoni ta' azzjonijiet ta' adattament b'suċċess.

PJANIJET TA' AZZJONI GĦALL-IMPLIMENTAZZJONI TAL-ADATTAMENT

Fl-iżvilupp tal-pjanijiet ta' implimentazzjoni, ikun importanti li tinvolvi:

- Nies involuti fit-tmexxija mis-setturi pubblici, privati jew terzi li jkunu responsabbli għall-implimentazzjoni tagħhom
- Esperti b'għarfien rilevanti speċifiku, eż. ta' standards, speċifikazzjonijiet jew prattiki tajba
- Partijiet ikkonċernati u ċittadini li jistgħu jikkontribwixxu b'xi mod għall-implimentazzjoni tagħhom

Ikun importanti wkoll li tinforma lil dawk iċ-ċittadini kollha li jistgħu jintlaqtu jew jibbenefikaw mill-implimentazzjoni ta' pjanijiet bħal dawn.

PROĊESSI PARTEĊIPATTIVI ŻVILUPPATI FI PROĠETTI FFINANZJATI MILL-UE

Pjanijiet ta' azzjoni għall-implimentazzjoni tal-adattament, inkluż kwalunkwe żvilupp meħtieġ għal ambjent favorevoli (bħal leġiżlazzjoni, regolament, politiki, strategiji, pjanijiet jew incentivi), jistgħu jkunu proċess fejn diversi parteċipanti jiddiskutu u jiddeliberaw dwar kwistjonijiet speċifiċi biex jiżguraw dialogu inklużiv u strutturat. Dan il-proċess jista' jinkludi l-iffaċilitar ta' diskussjonijiet infurmati, il-bini ta' kunsensus, u l-integrazzjoni ta' prospettivi diversi biex jiġi żgurat li l-azzjonijiet u l-pjanijiet li jirriżultaw ikunu komprensivi u appoġġati b'mod wiesa'. Tista' tara eżempji ta' oqfsa żviluppati mill-proġetti **PHOENIX** u **REAL DEAL** ffinanzjati mill-UE, u għodod ta' involviment, bħad-**djalogu Komunitarju**, għal aktar ispirazzjoni. Għodod oħra, bħal kampanji ta' promozzjoni tal-klima u Riċerka Parteċipattiva Ibbażata fil-Komunità, huma wkoll proposti biex jisfruttaw l-impenn u jrawmu teħid ta' deċiżjonijiet kollaborattivi.

BAGITS PARTEĊIPATTIVI HODOR

Għall-iżvilupp ta' pjanijiet ta' implimentazzjoni bi spejjeż identifikati, il-proċess ta' kodeċiżjoni jista' jakkumpanja l-Pass 5 **b'ibbaġitjar parteċipattiv ekoloġiku**. Dan intwera **f' Lisbana u Barċellona** billi ġew involuti ċittadini direttament fl-allokazzjoni tar-riżorsi għall-proġetti tal-klima. Biex tiġbor għarfien u ideat differenti mill-partijiet ikkonċernati dwar sorsi rilevanti ta' finanzjament għall-implimentazzjoni ta' politiki ta' adattament għall-klima, tista' tuża attivitajiet parteċipattivi (bħall-ibbaġitjar parteċipattiv, workshops tal-partijiet ikkonċernati, forums deliberattivi, gruppi fokali, riċerka parteċipattiva bbażata fil-komunità, jew laqgħat pubbliċi). Biex tgħinek tifhem dwar l-għażliet għall-finanzjament, **din il-gwida** tintroduċi sorsi u strumenti, bħal għotjiet, sħubija pubblika-privata, finanzjament kollettiv, u fondi filantropiċi, fejn kull sors huwa spjegat flimkien mal-benefiċċji rispettivi biex jgħinuk tieħu deċiżjonijiet infurmati.

INĊENTIVI

Fil-Pass 5, tista' tinvolvi ruhek ma' gruppi u networks ta' azzjoni lokali eżistenti (pereżempju, in-netwerk u l-inizjattiva AdaptLocal mill-**Kunsill tal-Belt ta' Cascais**, il-Portugall) jew tinkoraġġixxi l-formazzjoni tagħhom jekk ma tkunx diġà stabbilita. Barra minn hekk, meta timplimenta miżuri ta' adattament, tista' tuża **inċentivi** bħal Strumenti ta' Politika Ambjentali (EPIs) jew Nudge (pereżempju, ara l-**proġett tal-UE Nudge għall-effiċjenza enerġetika**), u wkoll mikroġotjiet, jistgħu jmexxu bidla fl-imġiba u jappoġġaw miri kollettivi (ara t-Tabella 3).

Tabella 3. Attività partecipattivi rakkomandati għall-involviment tal-partijiet interessati u ċ-ċittadini fil- Pass 5: L-implimentazzjoni ta' politiki u azzjonijiet ta' adattament

Attività partecipattiva	Grupp fil-mira	Għaliex għandek tuża din l-għodda fil-pass 5?	Konsiderazzjonijiet	Eżempji ta' għodod utli, prattiki u esperjenzi tajbin
Baġit partecipattiv ekoloġiku	Iċ-ċittadini	Teħid kongunt ta' deċiżjonijiet dwar l-allokazzjoni tal-baġit billi jiġu involuti ċ-ċittadini biex jiġi żgurat li l-fondi jintużaw għal miżuri ta' adattament. Tgħin fil-prijoritizzazzjoni tal-azzjonijiet ibbażati fuq il-ħtiġijiet tal-komunità u l-aspetti kuntestwali.	Kumplessità fl-ibbaġitjar u l-ġestjoni finanzjarja	Għodod utli Partecipazzjoni Baġit Teorija tal-Bidla bħala għodda biex jifhmu bidliet. Prattiki u esperjenzi tajbin Esperjenzi ta' Baġit Partecipattiv Ekoloġiku mill -Iskozja, f'Lisbona, Barcellona .
Kampanja favur il-klima	Partijiet ikkonċernati; Iċ-ċittadini	Tinkoraġġixxi l-integrazzjoni ta' pjanijiet ta' adattament f'politiki usa', biex tinholoq kuxjenza u jiġi żgurat appoġġ politiku għal miżuri ta' adattament.	Teħtieġ strateġija ta' komunikazzjoni b'saħħitha	Għodod utli Deskrizzjoni ta' strateġiji ta' promozzjoni fil-Klima-ADAPT . Prattiki u esperjenzi tajbin Climate Chance Europe 2024 Wallonia Summit. Registru Ewropew ta' Trasparenza – Parlament Ewropew.
Inċentivi	Partijiet ikkonċernati; Iċ-ċittadini	Timplimenta inċentivi biex tinkoraġġixxi bidla fl-imġiba u timmotiva u timpenja lill-partijiet ikkonċernati u liċ-ċittadini fl-implimentazzjoni u l-adozzjoni ta' miżuri ta' adattament.	Jeħtieġ monitoraġġ u evalwazzjoni effettivi	Għodod utli Id-deskrizzjoni ta' inċentivi ekonomiċi għal bidla fl-imġiba fil-Klima-ADAPT . WEATHER iffinanzjat mill-FP7 u inċentivi għall-adattament tat-trasport u l-impatt potenzjali tagħhom. Ħarsa ġenerali lejn l-istrumenti ekonomiċi fil-proġett tal-UE EPI-Water .
Laqgħat pubbliċi	Partijiet ikkonċernati; Iċ-ċittadini	Aqsam informazzjoni dwar pjanijiet ta' adattament u iġbor input kollettiv għat-teħid tad-deċiżjonijiet. Dan jiżgura trasparenza u involviment wiesa' tal-komunità.	Jaf potenzjalment ikun hemm ftit partecipazzjoni, jeħtieġu jiġu ffaċilitati	Prattiki u esperjenzi tajbin Sessjoni plenarja tal-Pjan ta' Adattament għat-Tibdil fil-Klima tal-Kunsill tal-Belt ta' Benidorm. Forum Ekonomiku Dinji Pubbliku: weforum . Il-Belt Federali ta' Bonn, b'kollaborazzjoni ma' ICLEI, tospita Daring Cities, forum globali li jagħti s-setgħa lill-mexxejja urbani u lil dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet biex jindirizzaw l-emerġenza klimatika.
Riċerka partecipattiva bbażata fil-Komunità (CBPR)	Iċ-ċittadini	Involvi liċ-ċittadini f'analizi kongunta tal-miżuri ta' adattament u appoġġja t-tagħlim reċiproku bl-iżvilupp ta' azzjonijiet ta' adattament aktar infurmati u aċċettati.	Jeħtieġ kollaborazzjoni qawwija tal-komunità	Għodod utli Toolbox tal-Università ta' Girona inkluż is-CBPR . CBPR miċ-Ċentru Internazzjonali Żvediż għad -demokrazija lokali .
Grupp ta' azzjoni lokali dwar il-klima	Iċ-ċittadini	Involvi gruppi lokali ta' azzjoni dwar il-klima biex jinvolvu komunitajiet u jiffaċilitaw it-tagħlim reċiproku. Dan jappoġġja l-iżvilupp u l-implimentazzjoni ta' strateġiji ta' adattament lokalizzati.	Motivazzjoni sostnuta u koordinazzjoni meħtieġa	Għodod utli Grupp ta' Azzjoni Lokali dwar il-Klima .
Shubiji Pubbliċi-Privati (PPPs)	Partijiet ikkonċernati	Shubiji bejn gvernijiet, awtoritajiet lokali u negozji biex jikkofinanzjaw u jimplimentaw proġetti ta' adattament għall-klima.	Finanzjament u kompetenza kondiviża. Riskju ta' negozjati kumplessi.	Prattiki tajba u esperjenza Thames Barrier (Renju Unit) bi shubija biex tipproteġi Londra mill-għargħar tal-marea.

PASS 6: MONITORAĠĠ, EVALWAZZJONI U TAGĦLIM

Kif għandek taqra din it-taqsima:

Ibda billi tirrevedi l-għanijiet, li jiffokaw fuq l-involvement tal-partijiet ikkonċernati u ċ-ċittadini matul il-Pass 6 tar-RAST, li jkopru l-monitoraġġ u l-evalwazzjoni tal-implimentazzjoni tal-pjanijiet ta' adattament għall-klima. Din it-taqsima fiha għodod u proġetti ta' suċċess u b'saħħithom li jistgħu jinkoraġġixxu l-impenn pubbliku u l-kokreazzjoni, it-tagħlim reċiproku, u l-appoġġ għall-isforzi ta' monitoraġġ.

L-għanijiet ta' din it-taqsima huma li:

- Tispjega kif il-partijiet ikkonċernati mis-setturi pubbliċi, privati u terzi u ċ-ċittadini jistgħu jkunu involuti fil-Pass 6 tar-RAST.
- Tfiehem kif twettaq monitoraġġ ta' proċessi, outputs, u riżultati, u tindirizza sfidi relatati mal-iskedi ta' żmien u diffikultajiet fl-attribuzzjoni tal-eżiti.
- Tenfasizza għodod biex trawwem l-impenn, it-tagħlim reċiproku, u l-appoġġ għall-isforzi ta' monitoraġġ.
- Tipprovdi eżempji ta' proġetti ta' suċċess li juru parteċipazzjoni tal-pubbliku fil-valutazzjoni tal-progress, it-tnaqqis tal-vulnerabbiltajiet, u l-iżgurar ta' impenn fit-tul u kwalità tad-data.

Pass 1
Thejjija tal-bażi
għall-adattament

Pass 2
Evalwazzjoni
tar-riskji klimatiċi u
l-vulnerabbilt-
ajiet

Pass 3
Identifikazzjoni
ta' għażliet ta'
adattament

Pass 4
Selezzjoni ta'
għażliet ta'
adattament

Pass 5
Implimentazzjoni
ta' politiki u
azzjonijiet ta'
adattament

Pass 6
Monitoraġġ,
evalwazzjoni u
tagħlim

Il-monitoraġġ tal-implimentazzjoni tal-pjan ta' adattament għall-klima tiegħek, billi tara li jinkisbu l-proċessi u r-riżultati mistennija, huwa sempliċi. Il-monitoraġġ tar-riżultati tal-adattament għall-klima (jiġifieri, fir-rigward tal-bidliet fis-sensittività u l-kapaċità adattiva u għalhekk il-vulnerabbiltà tal-klima, u għal bidliet fl-esponiment tal-vulnerabbiltajiet u għalhekk ir-riskji klimatiċi) huwa ta' sfida minhabba:

- Iż-żmien li azzjonijiet ta' adattament jistgħu jiehu biex jiġu implimentati minhabba l-ambitu u l-iskala tagħhom.
- Iż-żmien li l-azzjonijiet ta' adattament jistgħu jiehu biex jimmaturaw u jagħtu riżultati li jistgħu jitkejlu, eżempju s-sigari u s-servizzi tal-ekosistema tagħhom.
- Id-diffikultajiet biex r-riżultati jiġu attribwiti għal azzjoni ta' adattament. Dan jista' jkun minhabba l-firxa wiesgħa ta' fatturi ta' konfużjoni li jistgħu joperaw fl-iskali kollha u diffikultajiet fl-identifikazzjoni ta' paraguni verament analogi.
- It-tul ta' żmien li l-monitoraġġ jeħtieġ li jiġi sostnut, li jgħid li kwistjonijiet prattiċi rigward il-finanzjament fit-tul u l-użu ta' metodoloġija konsistenti għall-produzzjoni ta' data komparabbli. Għalhekk, skemi ta' monitoraġġ fit-tul ta' suċċess huma rari.

Ir-rappurtar b'mod regolari tal-progress meta timplimenta l-pjan ta' adattament għall-klima tiegħek lil dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet u lill-partijiet ikkonċernati jgħin biex tibni l-fiduċja u l-kapaċità tiegħek li tadatta. Billi tinvolvi b'mod attiv lill-partijiet ikkonċernati u liċ-ċittadini fil-pass 6, tista' tiżgura li l-istrategiji ta' adattament jibqgħu dinamiċi, ibbażati fuq l-evidenza, trasparenti, kollaborattivi, u jirrispondu għall-ħtiġijiet kurrentwali.

L-INVOLVIMENT TAL-PARTIJET IKKONĊERNATI U Ċ-ĊITTADINI BIEX JIMMONITORJAW U JEVALWAW L-ADATTAMENT GĦALL-KLIMA

L-involvement tal-partijiet ikkonċernati u ċ-ċittadini f'dan il-pass jista' jgħin fil-bini ta' fehim reċiproku dwar il-progress tal-adattament, irawwem il-kollaborazzjoni, ittejjeb il-fiduċja, u jinkoraġġixxi parteċipazzjoni attiva fir-raffinar u l-implimentazzjoni ta' strateġiji ta' adattament għall-klima. Dan l-involvement jiżgura li l-isforzi ta' monitoraġġ ikunu inkluzivi, trasparenti, u jirreaġixxu għar-riskji klimatiċi li qed jevolvu.

Kif jiġu involuti l-partijiet ikkonċernati u ċ-ċittadini fil-Monitoraġġ, Evalwazzjoni u Tagħlim:

- Heġġeġ il-ko-monitoraġġ: L-awtoritajiet pubbliċi, is-settur privat u s-soċjetà ċivili jistgħu jikkollaboraw biex isegwu l-progress u jkejlu r-riżultati tal-adattament. Huwa importanti li jiġu definiti rwoli ċari (min jirrapporta liema data, kemm-il darba, eċċ.) biex tissaħħaħ ir-responsabbiltà.
- Iffaċilita l-kondiviżjoni tad-data u n-netwerks ta' tagħlim: Tista' tagħmel dan billi tistabbilixxi proċessi u pjattaformi għall-kondiviżjoni ta' għarfien, l-aħjar Prattiki, u lezzjonijiet bejn setturi u komunitajiet differenti sabiex tissaħħaħ ir-reżiljenza għall-klima.
- Uża metodi ta' evalwazzjoni parteċipatorji: Il-partijiet ikkonċernati u ċ-ċittadini jistgħu jkunu involuti fl-evalwazzjoni tal-effettività permezz ta' sessjonijiet ta' feedback strutturati, valutazzjonijiet parteċipattivi, jew approċċi ta' rakkont ta' stejjer li jiġbdu għarfien kwalitattiv.

IX-XJENZA TAĊ-ĊITTADIN

Ix-xjenza taċ-ċittadini toffri approċċ importanti għall-pass 6 għall-involvement tal-pubbliku fit-traċċar ta' varjabbli relatati mal-klima (relevanti wkoll fil-pass 2), il-kontribut ta' data f'ħin reali, u t-tisħiħ tal-kollaborazzjoni bejn l-awtoritajiet u l-komunitajiet. L-involvement taċ-ċittadini jrawwem tagħlim reċiproku, analiżi kongunta, u jtejjeb l-għarfien pubbliku tar-riskji klimatiċi u l-effettività tas-soluzzjonijiet implimentati.

Kif jiġu involuti ċ-ċittadini fil-monitoraġġ tal-adattament għall-klima:

- Iddefinixxi rwoli ta' parteċipazzjoni sinifikanti u pprova gwida ċara dwar kif iċ-ċittadini jistgħu jikkontribwixxu (eż. it-traċċar tat-temperatura, ir-rappurtar tal-livelli tal-għargħar, l-identifikazzjoni tal-impatti tal-klima fuq il-biodiversità).
- Iżgura l-kwalità tad-data u l-konsistenza mal-metodoloġija tax-xjenza taċ-ċittadini, b'sessjonijiet ta' taħriġ, għodod aċċessibbli, u mekkaniżmi ta' validazzjoni biex jgħinu biex jinżammu kontribuzzjonijiet affidabbli.
- Sostni l-impenn matul iż-żmien billi tuża mekkaniżmi biex taqsam ir-riżultati u tikseb feedback dwar kif id-data taċ-ċittadini tinforma l-politiki u ttejjeb il-partiċipazzjoni fit-tul.

Eżempji ta' inizjattivi ta' xjenza taċ-ċittadini jinkludu **ScienceUs proġett**, il-laboratorji ta' kokreazzjoni tal-EU **NEWSERA**, il-**proġett Hackair** dwar il-kwalità tal-arja, il-proġett tal-UE **AGORA** u l-applikazzjoni tax-xjenza taċ-ċittadini, u l-**Assoċjazzjoni Ewropea taċ-Ċittadini tax-Xjenza (ECSA)**, li tipprova riżorsi u turi proġetti ta' monitoraġġ parteċipattiv.

IMPENN TAS-SETTUR PRIVAT FIL-MONITORAĠĠ U L-EVALWAZZJONI

In-negożji għandhom rwol ewlieni fit-traċċar tar-riskji klimatiċi, fil-valutazzjoni tal-impatt tal-azzjonijiet ta' adattament, u fl-integrazzjoni tar-reżiljenza fl-operazzjonijiet tagħhom. L-involvement tas-settur privat f'dan il-pass jista' jsaħħaħ l-innovazzjoni, joħloq opportunitajiet ta' investiment, u jsaħħaħ il-kollaborazzjoni pubblika-privata.

Kif tinvolvi n-negożji fil-monitoraġġ, l-evalwazzjoni u t-tagħlim:

- Stharriġ u mekkaniżmi ta' feedback: Gvernijiet lokali, assoċjazzjonijiet tal-industrija, jew inizjattivi b'diversi partijiet ikkonċernati jistgħu jfasslu flimkien stharriġ biex jivvalutaw azzjonijiet ta' adattament tas-settur privat, jidentifikaw nuqqasijiet, u jsegwu l-progress matul iż-żmien. Pereżempju, l-Awstrija użat **stharriġ** biex tevalwa l-isforzi għat-tnaqqis tar-riskju tal-għargħar, u kisbet għarfien dwar il-kontribuzzjonijiet tas-settur privat u oqsma li fihom għandu jsir titjib.
- Kożviluppar ta' dashboards ta' monitoraġġ: Pjattaformi diġitali b'diversi partijiet ikkonċernati jistgħu jiġu mfassla b'mod kollaborattiv biex jivviżwalizzaw ir-riskji klimatiċi, il-progress tal-adattament, u l-vulnerabbiltajiet speċifiċi għas-settur. Fl-Italja, l-Awtoritajiet tal-Baċini tax-Xmajjar żviluppaw **dashboards tar-riskju ta' għargħar** li jinvolvu lill-assiguraturi, l-iżviluppaturi, u dawk li jfasslu l-politika f'ġestjoni proattiva tar-riskju.
- L-inkoraġġiment ta' strateġiji ta' negożji adattivi: In-negożji jistgħu jipparteċipaw fi gruppi ta' tagħlim bejn il-pari, djalogi settorjali, jew laboratorji ta' innovazzjoni biex jirfinaw approċċi ta' adattament ibbażati fuq riskji li qed jevolvu u esperjenzi kondiviżi.

■ Publications Office
of the European Union

Aktar informazzjoni:

Adattament għat-tibdil fil-klima -
Kummissjoni Ewropea (europa.eu)

Portal tal-Missjoni tal-UE dwar
l-Adattament għat-Tibdil fil-Klima
(europa.eu)

Pjattaforma tal-missjoni [https://
futurium.ec.europa.eu/en/eu-mission-
adaptation-community/](https://futurium.ec.europa.eu/en/eu-mission-adaptation-community/)

#EUmissions

#HorizonEU

#MissionClimateAdaptation